

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Тези доповідей

**міжнародної науково-практичної
конференції
“Економічний розвиток і спадщина
Семена Кузнеця”
31 травня – 1 червня 2018 р.**

Харків 2018

УДК 330.3

*Рекомендовано до друку на засіданні Вченої ради Харківського національного економічного університету ім. С. Кузнеця,
протокол № 8 від 3 травня 2018 р.*

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Економічний розвиток і спадщина Семена Кузнеця”: тези доповідей, 31 травня – 1 червня 2018 р. – Х.: ХНЕУ імені Семена Кузнеця, 2018. – 356 с.
ISBN 978-966-676-692-5

У збірнику наведено матеріали Міжнародної науково-практичної конференції “Економічний розвиток і спадщина Семена Кузнеця”. Представлено теоретичні та практичні результати наукових досліджень і розробок вчених щодо проблем економічного розвитку, циклічної динаміки соціально-економічних процесів, модернізації системи освіти, соціального розвитку суспільства, використання сучасних інформаційних технологій в управлінні системами, моделювання бізнес-процесів.

Матеріали публікуються в авторській редакції.

За достовірність викладених фактів, цитат та інших відомостей відповідальність несе автор.

ВПЛИВ РЕГУЛЯТИВНОГО КАПІТАЛУ НА ФІНАНСОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ БАНКУ

Банки завжди відігравали провідну роль у забезпеченні стабільного функціонування та стимулюванні економічного розвитку країни. При цьому важливим показником можливостей банку до перерозподілу ресурсів в економіці є його фінансовий потенціал. Сьогодні банківська система України знаходиться у процесі трансформації. За останні роки значну кількість банків було ліквідовано у зв'язку із недотриманням вимог НБУ. Для забезпечення стабільності банківської системи і запобігання банкрутства банків Національний банк посилює вимоги до їх діяльності, зокрема до обсягу регулятивного капіталу як одного з основних показників діяльності.

Згідно Постанови Правління НБУ “Про затвердження змін до Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні” [1] нормативне значення регулятивного капіталу банку збільшено зі 120 млн. грн. до 500 млн. грн., з урахуванням вимог Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання негативному впливу на стабільність банківської системи” [2]. Для банків, що розпочали свою діяльність до 11 липня 2014 року передбачено поетапне приведення регулятивного капіталу до нормативного рівня до 2024 року.

Попередні дослідження [3] показали, що обсяг регулятивного капіталу має значний вплив на формування фінансового потенціалу банку. З метою оцінювання обсягів фінансового потенціалу банку було побудовано стохастичні моделі меж обсягів залучення та розміщення фінансових ресурсів за основними напрямками діяльності банку [3] в залежності від обсягів регулятивного капіталу, внутрішніх керованих факторів, таких як рівень відсоткових ставок, філіальна мережа, кваліфікація співробітників, тощо. За результатами моделювання отримано параметри моделей складових фінансового потенціалу банку, які представлені граничними обсягами залучення та розміщення ресурсів за основними напрямками фінансової діяльності банку.

На основі коефіцієнтів еластичності (β), отриманих в процесі моделювання [3] здійснено розрахунки впливу збільшення регулятивного капіталу (табл. 1), які дозволяють стверджувати, що впродовж досліджуваного періоду потенціал залучення та потенціал розміщення ресурсів банками значно збільшилися. Відсоток збільшення потенційних обсягів залучення та розміщення ресурсів отримано шляхом множення коефіцієнту

еластичності (β) на відношення обсягів за конкретним напрямом діяльності банку до регулятивного капіталу на дату.

Таблиця 1
Вплив збільшення регулятивного капіталу банку на фінансовий потенціал банку

Показник	Значення показника на дату				
	01.01.2014	01.01.2015	01.01.2016	01.01.2017	01.01.2018
ФОВ у % до РК	40,26	51,47	82,85	105,15	132,24
Збільшення ФОВ при зростанні РК на 100% ($\beta = 0,7038$), %	28,34	36,23	58,31	74,00	93,07
ФОС у % до РК	175,32	172,26	225,15	292,31	280,97
Збільшення ФОС при зростанні РК на 100% ($\beta_1 = 0,8486$), %	148,78	146,18	191,06	248,06	238,43
ЮОВ у % до РК	67,00	92,05	183,44	275,35	261,93
Збільшення ЮОВ при зростанні РК на 100% ($\beta = 1,0448$), %	70,01	96,17	191,66	287,69	273,67
ЮОС у % до РК	60,34	64,33	94,23	111,51	106,61
Збільшення ЮОС при зростанні РК на 100% ($\beta = 0,7977$), %	48,13	51,31	75,16	88,95	85,04
КФО у % до РК	70,78	77,16	75,15	79,45	79,47
Збільшення КФО при зростанні РК на 100% ($\beta = 1,2556$), %	88,87	96,88	94,35	99,76	99,78
КЮО у % до РК	319,13	385,19	474,84	437,19	395,61
Збільшення КЮО при зростанні РК на 100% ($\beta = 1,0187$), %	325,10	392,40	483,72	445,36	403,01

Умовні позначення до табл. 1:

РК – регулятивний капітал,
ФОВ – кошти фізичних осіб на вимогу,
ФОС – строкові кошти фізичних осіб,
ЮОВ – кошти юридичних осіб на вимогу,
ЮОС – строкові кошти юридичних осіб,
КФО – кредити надані фізичним особам,
КЮО – кредити надані юридичним особам.

Як видно з табл. 1, найбільше зростання ресурсної бази при збільшенні регулятивного капіталу може бути забезпечене за рахунок залучення строкових коштів фізичних осіб: зростання потенційного обсягу залучення на 24,8 млн. грн при збільшенні регулятивного капіталу на 10 млн. грн. за даними на 01.01.2017. Найбільший потенціал розміщення коштів у напрямку кредитування юридичних осіб – при збільшенні регулятивного капіталу банку на 10 млн. грн. потенційні обсяги розміщення за даним напрямом зростають на 44,5 млн. грн. В цілому збільшення регулятивного капіталу банку забезпечує зростання потенційних обсягів залучення за всіма основними напрямками у сумі, що майже в 7 разів перевищує суму збільшення регулятивного капіталу, та на суму у 5 разів вище зростання потенційних обсягів розміщення фінансових ресурсів.

Динаміка показників у табл.1 свідчить про збільшення фінансового потенціалу банків упродовж досліджуваного періоду. Спостерігається значне зростання коштів на вимогу як фізичних, так і юридичних осіб. Проте за даними на 01.01.2018 потенціал залучення та розміщення коштів за усіма основними напрямками, окрім коштів на поточних рахунках фізичних осіб, дещо знизився, що пов'язано із збільшенням вимог до мінімального розміру регулятивного капіталу банку для банків, які були зареєстровані до 11 липня 2014 року, до 200 млн. грн. з 11 липня 2017 року [1]. При цьому темпи зростання обсягів залучених та розміщених ресурсів на ринку банківських послуг є нижчими за темпи зростання обсягів регулятивного капіталу, що є позитивним з точки зору підвищення стабільності банківської системи, але вимагає від банків збільшення зусиль для додаткового залучення та розміщення фінансових ресурсів. За досліджуваній період загальний регулятивний капітал банків зменшився з 205 млрд. грн на 01.01.2014 року до 116 млрд. грн на 01.01.2018 року [4], що безумовно впливає на звуження фінансового потенціалу банків.

Окрім прямого впливу обсягу регулятивного капіталу на фінансовий потенціал банку, має місце також опосередкований вплив через показник якості активів. Норматив адекватності регулятивного капіталу Н2 обмежує можливості банків до розміщення ресурсів виходячи з рівня кредитного ризику. Отже, реалізацію фінансового потенціалу банку та його зростання можна забезпечити також за рахунок підвищення якості активів.

На рис.1 представлено динаміку нормативу адекватності регулятивного капіталу (Н2) та співвідношення недіючих кредитів без урахування резервів до регулятивного капіталу в цілому по банківській системі України [4].

Рис. 1. Динаміка нормативу Н2 та коефіцієнта співвідношення недіючих кредитів до регулятивного капіталу

Як видно з рис. 1, з 01.01.2016 відбулось різке зростання обсягів недіючих кредитів, які навіть перевищили обсяги регулятивного капіталу. Відповідно, в таких умовах реалізація потенціалу

банків у повній мірі є неможливою. Окрім того, з 03.01.2018 року розрахунок розміру кредитного ризику повинен здійснюватися банками згідно з вимогами Положення про визначення розміру кредитного ризику [5], який змінює підходи до оцінки згідно із концепцією очікуваних збитків, що призведе до підвищення оцінок ризику та збільшення відповідних резервів, але в свою чергу повинно забезпечити також підвищення стабільності банків.

Таким чином, проведені дослідження показали, що фінансовий потенціал банку значною мірою залежить від обсягу регулятивного капіталу, як одного із основних стримуючих факторів відповідно до вимог Національного банку України. За досліджуваній період виявлено тенденції до зростання обсягів залучених та розміщених банками ресурсів за основними напрямками діяльності. Потенційно банк може залучити та розмістити фінансові ресурси на ринку в обсязі, що в 7 та 5 разів, відповідно, перевищує обсяг зростання регулятивного капіталу. Це показує, що на сьогоднішній день фінансовий потенціал залучення ресурсів є вищим за потенціал їх розміщення. Окрім того, фінансовий потенціал розміщення ресурсів також обмежений рівнем кредитного ризику активів, який демонструє значне зростання за останні декілька років.

Отже, зростання регулятивного капіталу банку спричинене підвищенням вимог НБУ надає передумови щодо підвищення рівня фінансового потенціалу банку, але його реалізація в повній мірі залежить від можливостей банку забезпечити зниження кредитного ризику та, відповідно, високу якість активів.

Список літератури

1. Правління Національного банку України (2001, Серп. 28) *Постанова № 368, Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні*. [Електронний ресурс]. Доступно: zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01. Дата звернення: 1.02.2018.
2. Верховна рада України (2017, Лип. 04). *Закон № 1586-VII, Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання негативному впливу на стабільність банківської системи*. [Електронний ресурс]. Доступно: zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1586-18. Дата звернення: 1.02.2018.
3. О. Колодізев, О. Лебідь та О. Зуєва, "Оцінювання фінансового потенціалу залучення коштів фізичних осіб банками України", *Актуальні проблеми економіки*, №2(188), с. 260–268, 2017.
4. Національний банк України, *Статистика індикаторів фінансової стійкості*. [Електронний ресурс]. Доступно: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=44575. Дата звернення: 25.03.2018.
5. Національний банк України (2016, Черв. 30). *Постанова №351, Про затвердження Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями* [Електронний ресурс]. Доступно: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16/page>. Дата звернення: 25.03.2018.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ЕКОНОМІЧНА НАУКА: ПИТАННЯ РЕФОРМ, РОСТУ І РОЗВИТКУ

Аграмакова Н. В., Писаревська Г. І. СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ПЕРСАЛОМ ЯК СКЛАДОВА БІЗНЕС-ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	3
Азізова К., Ус Ю. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ БАНКУ	5
Айоринде М. Б. ТЕНДЕНЦИИ ИЗМЕНЕНИЙ РЫНКА ВЫСОКОТЕХНОЛОГИЧЕСКИХ ТОВАРОВ СТРАН ЕС	7
Алексєєнко І., Полтініна О. УЗАГАЛЬНЕННЯ ЧИННИКІВ, ЩО ФОРМУЮТЬ ІНВЕСТИЦІЙНУ ПРИВАБЛИВІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА	9
Баланович А. М. СУТНІСТЬ РИНКОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ В СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЦІ ..	11
Баркова К. О. ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ІЗ СТРАТЕГІЄЮ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ МІНЛИВОГО СЕРЕДОВИЩА	13
Божко М. В. ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ РІВНЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИТЦВА ПШЕНИЦІ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	15
Бріль М. С., Мащенко М. А. АНАЛІЗ ПРОБЛЕМ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	17
Вейц О. ДЕКЛАРУВАННЯ ПОСАДОВЦЯМИ КРИПТОВАЛЮТ ЯК СПОСІБ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ КОРУПЦІЙНИХ ДОХОДІВ	19
Велика О. Ю. ОСНОВНІ ВІДМІННОСТІ МІЖ ПРИВАТНИМИ ТА ПУБЛІЧНИМИ АКЦІОНЕРНИМИ ТОВАРИСТВАМИ	21
Власенко Т. А., Грузд М. В. РОЗРОБКА МЕТОДИЧНОГО ПІДХОДУ ДО ФОРМУВАННЯ ПОРТФЕЛЮ ПРОЕКТІВ ПІДПРИЄМСТВА	23
Вовк К. М. ДІЛОВІ АСПЕКТИ ПОДІЄВОГО ТУРИЗМУ – КОНЦЕПЦІЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В ХАРКІВСЬКОМУ РЕГІОНІ	25
Гаваагийн Б. ОСОБЕННОСТИ СТИЛЕЙ РУКОВОДСТВА В КОМПАНИЯХ МОНГОЛИИ И ЕВРОПЫ	27
Gavkalova N., Amosov O. DECENTRALIZATION OF PUBLIC ADMINISTRATION IN UKRAINE: MODERN TRENDS	29
Гаврильченко О., Пустовгар С. ФАКТОРИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДІВНОЇ ГАЛУЗІ	31
Гагарінов О. В. СИСТЕМНА ЗНАЧУЩІСТЬ СТРАТЕГІЧНИХ ЦІЛЬОВИХ ОРІЄНТИРІВ В ПРОЦЕСІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА	33
Глебова Н., Леонова Ю. ВІДОБРАЖЕННЯ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ ЗГІДНО З МСФЗ	35
Голофаєва І., Авраменко О. ФІНАНСОВА ЛОГІСТИКА ЯК СКЛАДОВА ЕФЕКТИВНОГО ЛОГІСТИЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	37
Гомон М. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ПІЛЬГОВОГО ОПОДАТКУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	39
Гончарова К. І. ВПЛИВ РІВНЯ ІНТЕНСИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА НАСІННЯ СОНЯШНИКУ НА ЕКОНОМІЧНУ ЕФЕКТИВНІСТЬ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	41

Горобинська М. В., Гіль С. Є. РЕАЛІЗАЦІЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В УМОВАХ ЧЕТВЕРТОЇ ПРОМИСЛОВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ.....	43
Гришина В. В. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО ОЦІНКИ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕРСОНАЛУ	45
Gura V. INNOVATIVE ENTERPRISE AS A BASIS FOR DEVELOPMENT OF UKRAINE.....	47
Дейнеко Є., Калінкін Д. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ АУДИТУ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ	47
Демченко Г. В., Захаров В. А. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РОБОЧОЇ ГРУПИ З АКТИВІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА МАШИНОБУДІВНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ	51
Дзеніс В., Дзеніс О. НАПРЯМИ АДАПТАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ ДО УМОВ КОНКУРЕНТНОГО СЕРЕДОВИЩА	53
Єфремова Л. БІЗНЕС-КОНСАЛТИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА	55
Зілінська А. С. ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАДАННЯ БЮДЖЕТНИХ ПОСЛУГ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ	57
Зубко Д. О. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПЛАНУВАННЯ СТРАТЕГІЇ БРЕНДУ	59
Ivaniienko K. THE METHODOICAL APPROACH TO STRATEGIC SITUATION MONITORING OF THE EXPORT POTENTIAL DEVELOPMENT OF INDUSTRIAL ENTERPRISES	61
Кайнова Т. В. ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ КАДРОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА	63
Карпова В., Костяна О. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ОПОДАТКУВАННЯ ТА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ МАГАЗИНІВ БЕЗМИТНОЇ ТОРГІВЛІ В УКРАЇНІ	65
Кіпа М., Добринь С. ІНФОРМАЦІЙНА ЕКОНОМІКА – МЕХАНІЗМ ДЛЯ ФІНАНСОВИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ В УКРАЇНІ.....	67
Козлова І. М., Костіна О. М. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	69
Kolodiziev O., Kolodizieva T. IMPLEMENTATION OF SYSTEM APPROACH WITHIN SOLVING OF MODERN PROBLEMS IN FINANCIAL FLOWS MANAGEMENT OF ENTERPRISES	71
Коюда В. О. ІНФОРМАЦІЯ – СТРАТЕГІЧНИЙ РЕСУРС МАРКЕТИНГОВОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ ПІДПРИЄМСТВА.....	73
Кривобок К. В., Кіпа Д. В. УДОСКОНАЛЕННЯ ІНСТРУМЕНТІВ СТРАТЕГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В ПРОЦЕСІ АДАПТАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ	75
Кривцова Т. О. ДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ: ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ.....	77
Кудіна О., Тютлікова В. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ДОХОДІВ, ВИТРАТ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	79
Лебідь О., Зуєва О. ВПЛИВ РЕГУЛЯТИВНОГО КАПІТАЛУ НА ФІНАНСОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ БАНКУ.....	81
Леонова Ю. АНАЛІЗ ПОПУЛЯРНОСТІ ТЕМИ КОНКУРЕНТНОЇ РОЗВІДКИ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ	83
Lepetukha N. V., Martiyanova M. P. RATING EVALUATION OF INNOVATIVE ACTIVITY OF INDUSTRIAL ENTERPRISES IN UKRAINIAN REGIONS	85

Наукове видання

**Тези доповідей
міжнародної науково-практичної конференції
“Економічний розвиток і спадщина Семена
Кузнеця”**

31 травня – 1 червня 2018 р.

Відповідальний за випуск: *С.П. Євсєєв*

Комп'ютерна верстка: *Є.М. Грабовський*

Підписано до друку 10.05.2018. Формат 60x84/8. Папір офсетний.
Гарнітура «TimesNewRoman». Друк ризографічний. Ум.-друк. арк. – 22,125. Ціна договірна.
Наклад 180 прим. Зам. № 0510/9-18.

Видавництво Харківського національного економічного університету ім. С. Кузнеця
пр. Науки, 9-А, м. Харків, 61166
Свідоцтво серії ДК № 4853 від 20.02.2015 р.

Надруковано з готового оригінал-макету у друкарні ФОП В. В. Петров
Єдиний державний реєстр юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.
Запис № 24800000000106167 від 08.01.2009 р.
61144, м. Харків, вул. Гв. Широнінців, 79в, к. 137, тел. (057) 78-17-137.
e-mail:bookfabrik@mail.ua